

Lektsioonid: Js 24:14–16; Jh 5:1–15

Pihikõne: 1Ms 3:20

Jutlus: 2Kr 9:6–15

Laulud: 241 (1–3); 282 (1–6, 7); 465 (1–4); 202 (1–3)

Aga see on nii: kes kasinasti külvab, see ka lõikab kasinasti, ja kes rohkesti külvab, see ka lõikab rohkesti. Igaüks andku nii, nagu ta süda on lubanud, mitte nõrdinult või sunnitult, sest Jumal armastab rõõmsat andjat. Jumal on vägev andma teile kogu armu rikkalikult, et teil ikka oleks kõike küllaldaselt ning et te oleksite rikkad iga teo tarvis, nagu on kirjutatud: „Ta on jaganud, andnud vaestele, tema õigus kestab igavesti.” Tema, kes annab seemne külvajale, annab ka leiva toiduseks, teeb rohkeks teie külvil ja kasvatab teie õiguse vilja. Te saate kõigiti rikkaks igasuguse siira headuse poolest, mis meie läbi valmistab tänu Jumalale, sest selle teenistuse kaudu antud abi mitte ainult ei leevenda pühade puudust, vaid muutub ka rikkalikuks Jumalale antud rohke tänu kaudu. Selle abistamise ehtsuse tõttu te ülistate Jumalat oma kuulekuses Kristuse evangeeliumi tunnistamisel ja oma osaduse siiruses nende ja kõikidega. Oma palvetes teie eest nad igatsevad teie järele Jumala võrratu armu tõttu, mis teie peal on. Tänu olgu Jumalale tema ütle mata suure anni eest!

Tänase jumalateenistuse teema meie kirikukalendri järgi on tänulikkus. Mis on tänulikkus, kui püüame selle sõna üle veidi mõtiskleda? EKI Sõnaveeb ütleb nii: tänulikkus on „hea, meeldiv tunne, mis sugeneb kellegi abist, kaasaelamisest, osutatud teenest, millegi saamisest vms; selle väljendus”. Niisiis oleme tänulikud tavaliselt siis, kui keegi meile midagi annab. Eriti tänulikud oleme aga siis, kui me pole osanud seda andi oodata ja see on meile üllatav.

Tänase jutlusealuse kirjakohta taustal on annetuste kogumine kellegi heaks, kellel on puudus. Seega on siin tegemist ka suure tänulikkusega. Ent kes siis on kellele tänulik, seda tänases jutluses uurimegi. Avagem selleks kõigepealt meie kirjakohta kontekst.

Piibliteadlased peavad teist kirja korintlastele kogumiks mitmest Pauluse kirjast ja nende fragmentidest. Osa neist Pauluse kirjadest kõnelevad kindlasti rahakogumisaktsioonist Jeruusalemma koguduse heaks. Seda rahakogumist peavad uurijad 1. sajandi pagankristlaste missiooniks Jeruusalemma juudikristlastest koosneva algkoguduse abistamiseks ja ühtlasi tänuks evangeeliumi eest, mida siis pagankristlased lugesid tulnud olevat just Jeruusalemmast, Jeesuse surma ja ülestõusmise tunnistajailt.

Näeme siis, et mõte annetusi koguda tekkis pagankristlaste hulgas ja nende apostlil Paulusel just sellest, et tänada: tänada Jeruusalemma algkogudust, mille palju liikmeid oli olnud Jeesuse jüngrid, selle rõõmusõnumi, evangeeliumi eest, mis oli inimeste elu muutnud.

Pauluse kirjade põhjal on piibliteadlased oletanud, et see tänulikkusest alanud korjandusaktsioon läks lõpuks tõesti korda, kuid selle läbiviimine osutus kummatigi väga raskeks. Niisiis ei pruugi oma tänulikkuse väljendamine alati kergegi olla. Meenutan veidi seda 1. sajandi korjanduse kogumise lugu.

U aastal 55/56 pKr kirjutas Paulus enda rajatud Korintose linna kogudusele kirja, milles kutsus kogudust üles nimetatud korjanduses osalema. Kahjuks aga polnud kirjal soovitud mõju ja Paulus sõitis isiklikult Korintosesse, et asja selgitada. Seal aga sattus ta osade koguduseliikmetega konflikti, solvus ning kirjutas hiljem oma solvumise väljenduseks ja vastaste korralekutsumiseks uue kirja.

Hiljem hakkas ta aga kahetsema, et kirja toon oli ehk liiga terav, kuid õnneks tõi tema kaastööline Tiitus talle Korintosest häid uudiseid: kogudus kahetsevat vastasseisu tekitamist. Paulus asus nüüd uuesti korjandust organiseerima, kuid leidis Korintose koguduses uue vastasseisu: nüüd tunti, et korjandus pole vabatahtlik, vaid pealesunnitud ja mitteannetamine tähendaks n-ö ebasoovitavate isikute nimekirja sattumist.

Nii saavad Pauluse sõnad meie kirjakohtas paremini mõistetavaks.

Esiteks püüab ta korintastele südamele panna, et nad poleks, annetades ülemäära kokkuhoidlikud, sest „kes kasinasti külvab, see ka lõikab kasinasti, ja kes rohkesti külvab, see ka lõikab rohkesti“. Pauluse meeles mõlguvad siinseid metafoore kasutades arvatavasti Õp 11 sõnad salmidest 18, 24 ja 25: „Õel teenib petise palga, aga õigluse külvaja tõelise tasu ... Üks jagab välja, aga saab üha lisa, teine hoiab varandust, ometi on puudus käes. Hing, kes jagab õnnistust, kosub, ja kes kastab teisi, seda ennastki kastetakse.“

See põhimõte, et rikkalikult teisele andes saadakse alati rikkalikult tagasi, on meile tuttav ka Jeesuselt. Nt Lk Lk 6:38: „Andke, ja teile antakse – hea, tihedaks vajutatud, raputatud, kuhjaga mõõt antakse teie rüppe, sest selle mõõduga, millega teie mõõdate, mõõdetakse teile tagasi.“ Ja Jeesus ütleb loos Lk 7, kus patune naine võiab Jeesuse jalgu, variseriga väideldes midagi sarnast isegi armastuse kohta. Lk 7:47: „Seepärast, ma ütlen sulle, on temale [tollele naisele] palju patte andeks antud, sest ta on palju armastanud. Aga kellele antakse andeks pisut, see armastab pisut.“

Teiseks tahab Paulus korintlastele südamele panna, et vastumeelne annetamine pole samuti midagi väärt: „Igaüks andku nii, nagu ta süda on lubanud, mitte nõrdsinult või sunnitud, sest Jumal armastab rõõmsat andjat.“

Mäletame Jeesuse sõnu rikkale noormehele, kes otsis igavese elu valemit. Mt 19:21 ütleb Jeesus talle: „Kui sa tahad olla täiuslik, siis mine müü oma varandus ja anna vaestele, ja siis on sul aare taevas, ning tule, järgne mulle!“ Kui nüüd noormees oleks Jeesust kuulanud ja oma varanduse vastu tahtmist vaestele annetanud, siis oleks kibedus jäänud tema südamesse ja sellest poleks midagi head välja tulnud.

Seepärast on annetamise puhul alati oluline see, et see tuleks südamest ega oleks ainult vormi täiteks. Ent millal tuleb annetamine südamest? Eks siis, kui selle aluseks ongi seesama tänulikkus: inimene on ise millegi eest oma elus tänulik ja see annetus on tema tänu väljendus. Pole vist isegi niivõrd tähtis, kellele see annetus on suunatud.

Tunneme ju lugu Mk 12:41jj, kus vaene lesknaine andis templi aardekiristu juures kahe tühise leptoni näol ära kogu oma elatise, kuid tema süda oli seda tehes arvatavasti väga rõõmus. Küllap oli tema süda lihtsalt tänulik millegi eest, mida ta oli saanud kogeda. Lugu kõneleb aga ka sellest, et rikkad, kes panid aardekiristu palju raha, ei teinud seda rõõmsa südamega: küllap polnud neil lihtsalt tänulik süda.

Siit jääb mulje, et inimene ei suudagi südamest head teha muidu kui tänulik olles. Ja see tänulikkus on tänulikkus Jumalale. Jah, keegi võib nüüd küsida, et kas siis igasugune tänulikkus on ainult seotud Jumalaga: inimene võib ju olla lihtsalt tänulik! Ent kui nõustume, et tänulikkus on nagu ahelreaktsioon – ühe tänulikkus tekitab tänulikkuse järgmises jne –, siis tekib ju mõte, et kust see ahel algab. Ja seda analüüsides näeme arvatavasti, et see n-ö esimene tänulikkus polegi inimlik: see on Jumala kingitus inimesele. See on Jumala armu märk, mis väljendub inimese tänulikkusena.

Kui inimene on Jumala armu tunda saanud, siis ta ongi juba tänulik. Ja annetamisel pole siis enam tähtis, kas inimene on rikas või vaene: iga annetatud sent tuleb igal juhul südamest.

Küllap mäletate Porgy kuulsat aariat George Gershwin'i ooperist „Porgy ja Bess“, mille algussõnad kõlavad eestindatuna järgmiselt: „Oo, täis mul taskud on tühjust, mul taskud tühjust on täis...“ Sõnade mõte iseenesest on ju kurb: inimene on vaene. Kuid laulu viis ja rütm on jälle väga lõbusad, sest inimene on ülimalt rahul sellega, mis tal on. Jumala armust minu mäletamist mööda ooperis ei kõnelda, kuid Porgy suhtumine iseloomustab väga hästi inimest, kelle südames on Püha Vaimu läbi rikkalikult Jumala armu ja see süda on muutunud tänulikuks.

Nagu kuulsime, võrdleb Paulus meie kirjakohtas annetamist külvamisega. Eelneva jutu põhjal võiks siis öelda, et selle külvi tingib tänu ja see külv toob samuti kaasa tänu. Kuid võrdlus külvamisega toob mõttesse ka selle, et inimene, kes on rõõmuga ja hoolega külvanud, ei pea enam muretsema selle pärast, kuidas külvatud seeme kasvama hakkab. Seda seetõttu, et tema on külvates endast kõik andnud ja nüüd on asi Jumala käes.

Samamoodi juhtub ka annetamisega: kui inimene on seda tänulikult, heldelt ja rõõmuga teinud, siis võib ta rahulik olla: ta ei jää iialgi puudusesse, sest annetus on antud justkui Jumala enda aardekiristu: parim isik selle rahaga ümberkäimisel on Jumal ise.

Paulus ütleb meie kirjakohas, et Jumala armust kantuna andes saab inimene „kõigiti rikkaks igasuguse siira headuse poolest“, mis valmistab selle inimese läbi tänu Jumalale. Teisisõnu: niimoodi andes annab inimene Jumalalt pärinevat headust edasi teistesse inimestesse, kes omakorda hakkavad selle eest Jumalat tänama.

Võib-olla tuleks seda mõtet mõista samamoodi nagu Jeesuse tähendamissõnas külvajast Mk 4:8, kelle seemnest neljas osa kukkus heasse mulda, kus see kandis vilja kolmekümne- ja kuuekümne- ja sajakordselt: inimese Jumala armust viljakaks muudetud süda andis Jumala headust rikkalikult edasi paljudele teistele.

Nõnda siis veenis Paulus oma rajatud Korintose kogudust koguma Jeruusalemma algkoguduse jaoks annetusi. See ülesanne, nagu öeldud, oli talle psühholoogiliselt väga raske, kuid ta ei andnud alla. Ap 24:17 annab meile sellest aimu. Paulus ütleb pärast Jeruusalemmas käiku Kaisareas maavalitseja Feeliksi ees: „Nüüd ma olen aga pärast mitmeid aastaid tulnud tooma annetusi oma rahvale ja ohverdama.“ Niisiis tegi Paulus oma suurejoonelise annetamisplaani teoks. Ja ehkki piibliteadlaste arvates see Jeruusalemma koguduses päris soovitud tulemusi ei andnud – suhtumine Paulusesse kui paganate apostlisse jäi endiselt jahedaks – oli Jumal selle annetamiskampaania kaudu Paulust kasutanud inimeste südamete valmistamiseks oma armu tarvis. Kristlus levis kulutulena ja ka meie tänulikkus on selle 2000 aasta taguse tänulikkusest sündinud töö vili!

Aamen.